

SYLABUS PŘEDMĚTU – PREZENČNÍ STUDIUM

Slezská univerzita v Opavě					
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné					
Platnost akreditace do					
Kód studijního předmětu	PPTP	Kód katedry	FIN		
Název studijního předmětu	Peněžní teorie a měnová politika Monetary Theory and Monetary Policy Geldtheorie und -politik				
Typ zařazení předmětu do studijních programů	Povinný (A): HPSBP-BA, HPSBP-FI		Doporučený ročník/semestr	3/5	
Jiný způsob vyjádření rozsahu					
Rozsah studijního předmětu	2+1	Hodin za týden	3 h	Počet kreditů	4 ECTS
Způsob zakončení	zápočet				
Forma výuky	přednáška, seminář				
Rozsah konzultací (soustředění)					
Podmínky absolvování předmětu	Povinná účast na seminářích 25%. 2x diskuze, průběžný test, závěrečná písemná zkouška.				
Návaznost předmětu	podmiňující	Předmět může být zapsán nezávisle na jiných předmětech.			
	vylučující				
Vyučující	interní	Doc. Ing. Daniel Stavárek, Ph.D., přednášející Ing. Stanislav Matuszek			
	externí				
Stručná anotace předmětu					
<p>Předmět prohlubuje a konkretizuje základní poznatky z oblasti peněžní teorie, získané v kursech mikroekonomie a makroekonomie, peníze, banky a finanční trhy. Podává ucelenou orientaci v problematice dynamicky se rozvíjející soudobé teorie peněz a monetární politiky. Vytváří nezbytné základy k analýze vlivu monetárních procesů na hlavní makroekonomické veličiny, na chování, očekávání a rozhodování ekonomických subjektů a k aplikaci na podmínky v České republice i ve světě.</p>					
Struktura výkladu					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Peníze 2. Teorie poptávky po penězích 3. Nabídka peněz a peněžní multiplikátor 4. Teorie úrokových sazeb 5. Transmise monetárních impulsů 6. Proces měnové politiky 7. Měnová politika a centrální banka 8. Strategie měnové politiky a transmisní mechanismy 					

9. Měnová politika v České republice a Evropské unii
10. Peněžní trh a nástroje měnové politiky centrální banky
11. Peníze, inflace a důchod
12. Měnová politika v makroekonomických modelech
13. Měnová politika v otevřené ekonomice

1. Peníze

Podstata a definice peněz. Historický vývoj peněz a vývoj peněžního oběhu. Význam peněz a úvěru v tržní ekonomice. Peněžní a reálný sektor ekonomiky, vliv peněz na ekonomickou aktivitu. Neutralita peněz, superneutralita peněz a aktivní úloha peněz v soudobé ekonomice. Teoretická a empirická definice peněz. Množství peněz v oběhu, měnové agregáty a měnová báze. Analýza měnových agregátů. Měnový přehled. Bilance centrální banky. Emise peněz. Peníze a úvěr, úvěrové agregáty.

2. Teorie poptávky po penězích

Poptávka po penězích, skutečná a požadovaná peněžní zásoba. Hlavní teoretické přístupy k poptávce po penězích, mikroekonomické základy poptávky po penězích a její vývoj. Fisherova a cambridgeská teorie poptávky po penězích. Preference likvidity a keynesiánská teorie poptávky po penězích. Monetarismus a Friedmanova teorie poptávky po penězích. Teorie portfolia a modely poptávky po penězích. Elasticita poptávky po penězích. Empirické výzkumy poptávky po penězích.

3. Nabídka peněz a peněžní multiplikátor

Struktura bankovních soustav v soudobých tržních ekonomikách. Formy soudobých peněz a subjekty nabídky peněz. Modely nabídky peněz, mikroekonomická a makroekonomická analýza nabídky peněz. Bilance bankovních a nebankovních subjektů. Centrální banka a emise peněz, regulace monetárních veličin. Chování bankovních podniků a nabídka peněz. Bankovní systém a multiplikace depozit. Peněžní multiplikátory, ovlivňování měnové báze a determinanty růstu peněžní nabídky.

4. Teorie úrokových sazeb

Struktura a fungování finančních trhů. Měření výnosů a úrokových sazeb. Historický a očekávaný výnos, nominální a reálná úroková sazba na finančních trzích v ČR a ve světě. Segmentace mezinárodních finančních trhů, kursový a úrokový vývoj na eurotrzích a zahraničních finančních trzích. Klasické a neoklasické teorie úrokové sazby. Teorie záůjčnických fondů. Keynesiánské a postkeynesiánské teorie úroku. Teorie úrokových sazeb a časová struktura úrokových sazeb. Inflace a úrokové sazby.

5. Transmise monetárních impulsů

Monetární impulsy. Reálný sektor a proces transmise monetárních impulsů. Keynesiánský a monetaristický přístup k procesu transmise. Monetární impulsy a očekávání ekonomických subjektů. Úloha informací v procesu transmise monetárních impulsů. Krátkodobé a dlouhodobé aspekty dopadů monetárních impulsů. Transmise monetárních impulsů a transmisní mechanismy měnové politiky.

6. Proces měnové politiky

Podstata a vývoj měnové politiky. Cíle a místo měnové politiky v systému regulace tržní ekonomiky. Faktor času a měnová politika. Dlouhodobý aspekt a krátkodobý aspekt v realizaci měnové politiky. Časová zpoždění a účinnost měnové politiky. Konečné cíle

měnové politiky v keynesiánské a monetaristické teorii. Cíle měnové politiky v praxi centrálních bank. Zprostředkující kritéria a indikátory měnové politiky centrální banky. Měnově politické instrumentarium centrální banky. Klasifikace nástrojů centrální banky. Základní transmisní mechanismy měnové politiky. Měnový, úvěrový a kursový transmisní mechanismus měnové politiky.

7. Měnová politika a centrální banka

Institucionální uspořádání bankovního systému. Vznik a historický vývoj centrálních bank. Centrální banky a bankovní systémy v současnosti. Funkce centrální banky. Bilance centrální banky. Autonomie centrální banky a její měření. Vznik dvoustupňové bankovní soustavy v české ekonomice. Měnová politika Státní banky československé. Zákon o České národní bance. Měnová odluka. Cíle a úkoly ČNB. Organizační struktura ČNB. Oprávnění a obchody ČNB. Bilance a hospodaření ČNB. Nejvýznamnější finanční inovace a jejich význam pro měnovou politiku. Proces poklesu zprostředkování a účinnost monetární politiky. Finanční inovace a regulace bankovního systému. Finanční inovace, cenové efekty a monetární politika. Dopady finančních inovací na stabilitu rychlosti oběhu peněz, peněžní multiplikátory a volatilitu úrokových sazeb.

8. Strategie měnové politiky a transmisní mechanismy

Monetární teorie a strategie měnové politiky. Měnová rovnováha a vývoj měnové politiky. Peněžně politické strategie centrálních bank ve světě a jejich změny. Teoretické základy a praktické uplatňování měnové politiky. Modifikace základních transmisních mechanismů měnové politiky. Regulace peněžního trhu a nástroje centrálních bank. Vymezení cílů a nástrojů měnové politiky ČNB. Vnitřní a vnější aspekty měnové politiky. Samostatnost, důvěryhodnost a odpovědnost centrální banky.

9. Měnová politika v České republice a Evropské unii

Realizace měnové politiky v ČR. Inlace, deflace a náklady dezinfance. Cílování peněžní zásoby v podmínkách režimu fixního kurzu koruny. Cílování inflace. Floating české koruny a přechod k cílování inflace v ČR. Měnová politika ČNB z hlediska vstupu do Evropské unie a přijetí eura. Evropský systém centrálních bank. Eurozóna a měnová politika Evropské centrální banky.

10. Peněžní trh a nástroje měnové politiky centrální banky

Centrální banka a peněžní trh. Předpoklady vzniku a fungování peněžního trhu. Struktura peněžního trhu. Utváření úrokových sazeb na peněžním trhu. Diskontní a lombardní politika. Operace na volném trhu. Politika minimálních povinných rezerv. Likvidita obchodních bank a peněžní trh. Formy obchodů na peněžním trhu a peněžní zásoba. Úvěry na mezibankovním trhu, trh over-night a termínový. Obchody s cennými papíry peněžního trhu. Speciální obchody (transakce) centrální banky na peněžním trhu (repo, devizové swapy). Operace na volném trhu a měnová báze, úrokové sazby a devizový kurs. Operace na kapitálovém trhu a operace na peněžním trhu. Přímé operace, repo operace, switch operace. Institucionální podmínky realizace. Průběh operací na volném trhu. Minimální povinné rezervy a likvidita bank. Sazby minimálních povinných rezerv a základna výpočtu rezerv. Přímé a nepřímé důsledky změn sazeb rezerv. Další existence minimálních povinných rezerv.

11. Peníze, inflace a důchod

Kupní síla peněz. Podstata, formy a důsledky inflace. Cenová hladina a měření inflace. Otevřená a skrytá inflace. Index spotřebitelských cen, implicitní deflátor HDP, inflační

jádro. Exogenní a endogenní faktory inflace. Teorie inflace. Keynesiánský a monetaristický přístup k příčinám poptávkově a nabídkově indukované inflace. Adaptivní a racionální očekávání. Očekávaná a neočekávaná inflace. Cenová stabilita a antiinflační politika. P-Star model inflace. Makroekonomická rovnováha, inflace a agregátní výstup ekonomiky. Peníze, nominální HDP a reálný HDP. Růst agregátní cenové hladiny, změny agregátní nabídky a agregátní poptávky. Inflace a nezaměstnanost. Krátkodobá a dlouhodobá Phillipsova křivka v otevřené a uzavřené ekonomice. Státní rozpočet, monetární politika a hospodářskopolitické cíle. Financování rozpočtových deficitů a inflace. Státní dluh a monetární politika v tržní ekonomice.

12. Měnová politika v makroekonomických modelech

Využití modelu IS-LM pro analýzu monetární a fiskální politiky. Trh zboží a faktory posunu křivky IS. Trh peněz, sklon a faktory posunu křivky LM. Obnovování makroekonomické rovnováhy v modelu. Vliv fiskální politiky na agregátní výstup a úrokové sazby. Vliv monetární politiky na agregátní výstup a úrokové sazby. Účinnost měnové politiky v modelu IS-LM. Kritéria monetární politiky, kontrola úrokových sazeb a měnových agregátů při nestabilitě IS a LM. Model IS-MP.

13. Měnová politika v otevřené ekonomice

Vnější rovnováha ekonomiky, platební bilance a systémy měnových kursů. Rovnováha platební bilance a rozšíření modelu IS-LM. Model IS-LM-BP a monetární politika. Faktory posunu křivky BP. Mobilita kapitálu a sklon BP. Účinnost monetární politiky malé země v systému pevných směnných kursů. Účinnost monetární politiky malé země v systému pružných směnných kursů. Kursové intervence a sterilizace. Dobrovolnost kursových intervencí. Monetární politika a vnější ekonomická nerovnováha v podmínkách ČR. Devizová politika a pravidla mezinárodního pohybu kapitálu. Devizový trh a subjekty trhu. Promptní a termínové operace na devizovém trhu. Devizová politika a měnová politika. Kursové intervence přímé a nepřímé. Obchody centrální banky na devizovém trhu. Konverze a swapové operace. Mezinárodní pohyb kapitálu a měnová politika.

Povinná literatura

KOTLÁN, V. a kol. *Monetární politika*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TU, 1999. ISBN 80-7078-675-2.

KULHÁNEK, L., FRAIT, J. KOMÁREK, L. *Analýza inflace pomocí P*modelu. Finance a úvěr*, vol. 48, 1998, č. 11, s. 685-697. ISSN 0013-1920.

REVENDA, Z., MANDEL, M., KODERA, J., MUSÍLEK, P., DVOŘÁK, P., BRADA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-132-1.

Výroční zpráva, 2006. Praha: ČNB, 2007.

Doporučená literatura

KULHÁNEK, L. *Inflace a P-Star model v České republice*. Opava: Slezská univerzita, 2004. ISBN 80-7248-134-7.

KULHÁNEK, L. Operational and Intermediate Targets in the Monetary Policy of CNB. In *Comparison of the Banking Sectors in Transition Countries*. Karviná: Silesian University, 2002, s. 151-162. ISBN 80-7248-174-6.

MISHKIN, FS. *Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. 7th Ed. Boston, MA.: Pearson Addison Wesley, 2003. ISBN 0321200497. Český překlad 4. vyd.: *Ekonomie peněz*,

bankovníctví a finančních trhů. Praha: Economia 1991. (Přílohy časopisu Finance a úvěr 1991-1992). ISSN 00151920.

REVENDA, Z. *Centrální bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 2001. ISBN 7261-051-1.

ROSE, PS. *Money Capital Markets*. 9th Ed. New York, etc.: McGraw-Hill/Irwin, 2005. ISBN 0-07-313261-6. Český překlad: *Peněžní a kapitálové trhy*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994. ISBN 80-85605-52-X. (Kapitoly 4-7, 22-26).

WALSH, CE. *Monetary Theory and Policy*. 2nd Ed. Cambridge, MA.: MIT Press, 2003. ISBN 0-262-23231-6.

Časopisecké články z: *Ekonom*, *Politická ekonomie*, *Ekonomický časopis*, *Finance a úvěr* a jiných periodik dle doporučení vedoucích seminářů. Odpovídající zákony a direktivy EU.

Studijní pomůcky

V rámci výuky předmětu a k jeho prezentaci na seminářích jsou využívána elektronická média.

Poznámky a výjimky